

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Nasjonal klimapolitikk og forventninger til kommunal og regional klima- og energiplanlegging

Bente Anfinnsen

Seniorrådgiver i seksjon for energi- og transport

Klima- og forurensningsdirektoratet

Regional klimaplankonferanse, Molde, 14. november 2012

Agenda

- **Hvorfor viktig?**
 - **Om utviklingen i utslipp og konsekvenser av klimaendringer**
- **Nasjonal klimapolitikk**
 - **Klimameldingen og –forliket**
- **Forventninger til klima- og energiplanlegging i kommunene og fylkene**

Konsekvenser av klimaendringene

Økt temperatur

Risiko for flom og tørke i utsatte områder

Globalt er 20-30 prosent av alle arter i økt fare for utrydding

Mer ekstrem nedbør i Norge, med økt risiko for flom og skred

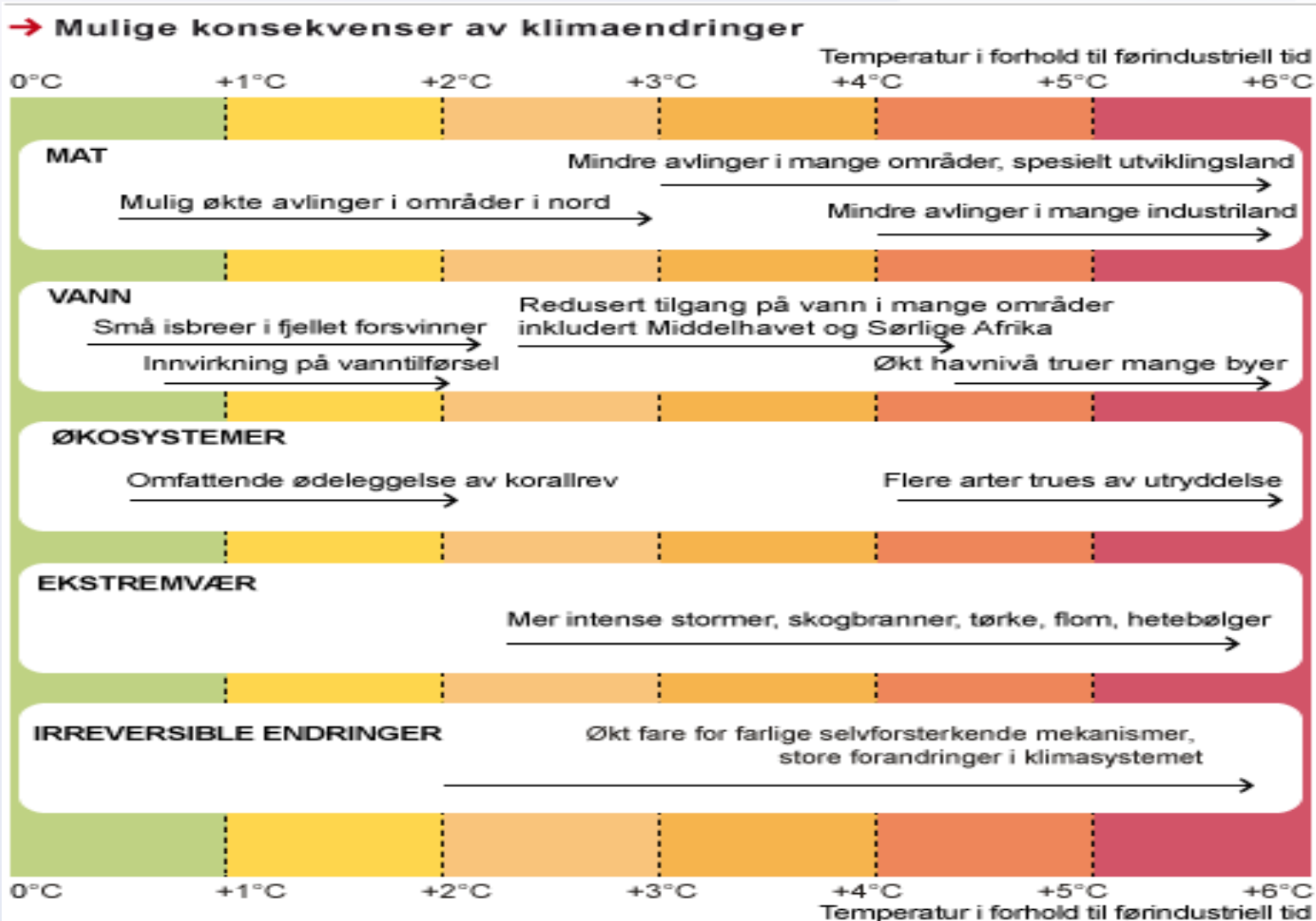
Forurensningsfri framtid

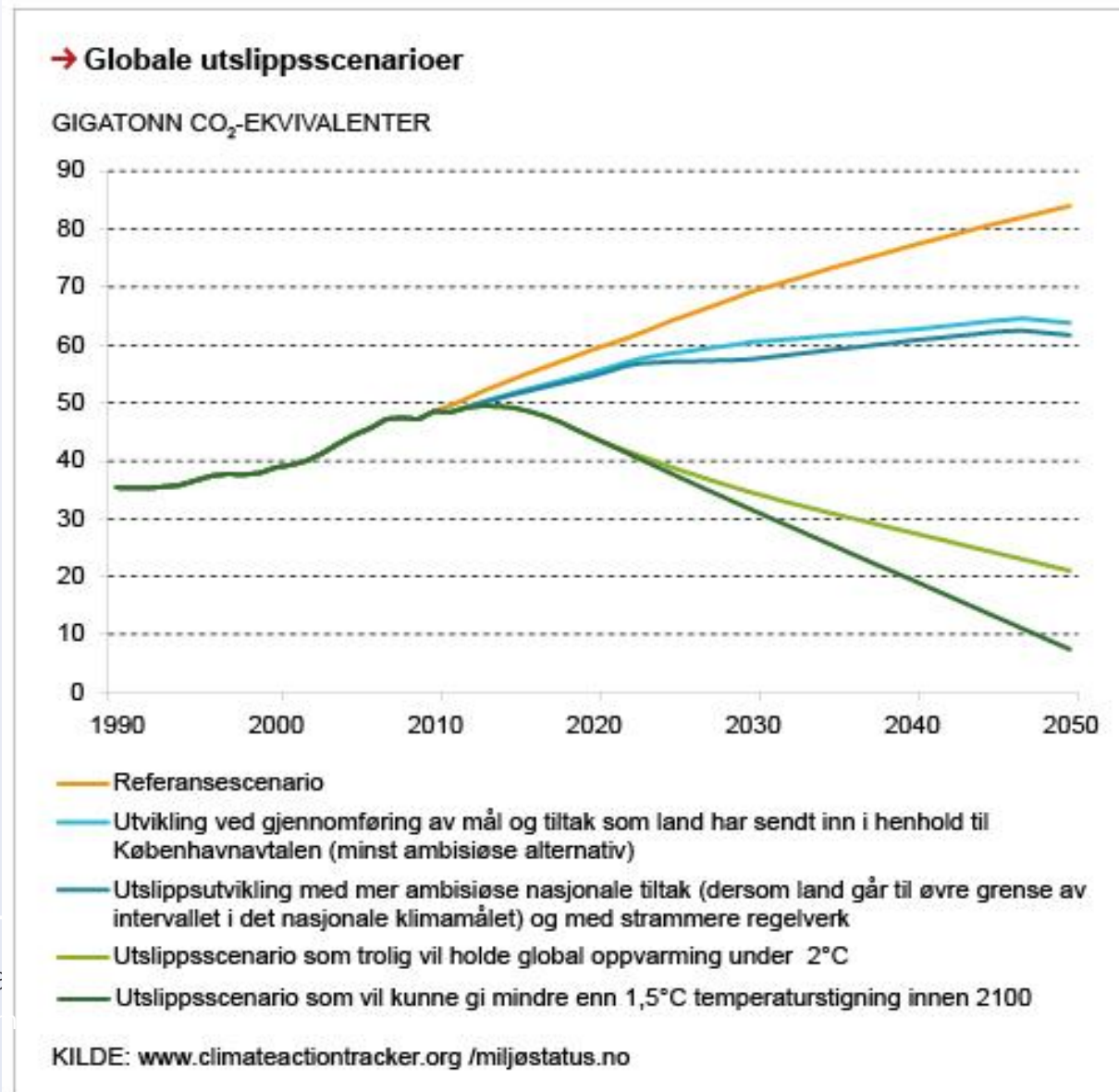
Foto: Prakash Hatyalne/AP Photo/NTBscanpix

Foto: Øystein Søbye/Samfoto/NTBscanpix

Mulige konsekvenser av klimaendringer

Mye må gjøres på mange fronter....

Forurensningsfri fra

Foto: Tom Schandy/Sar

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Nasjonal klimapolitikk

(Foreløpig utgave)

Meld. St. 21

(2011–2012)

Melding til Stortinget

Norsk klimapolitikk

Forurensningsfri framtid

**...og Innst. 390 S
(2011-2012)**

**KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET**

Klimamålene fra klimaforliket i 2008 ligger fast

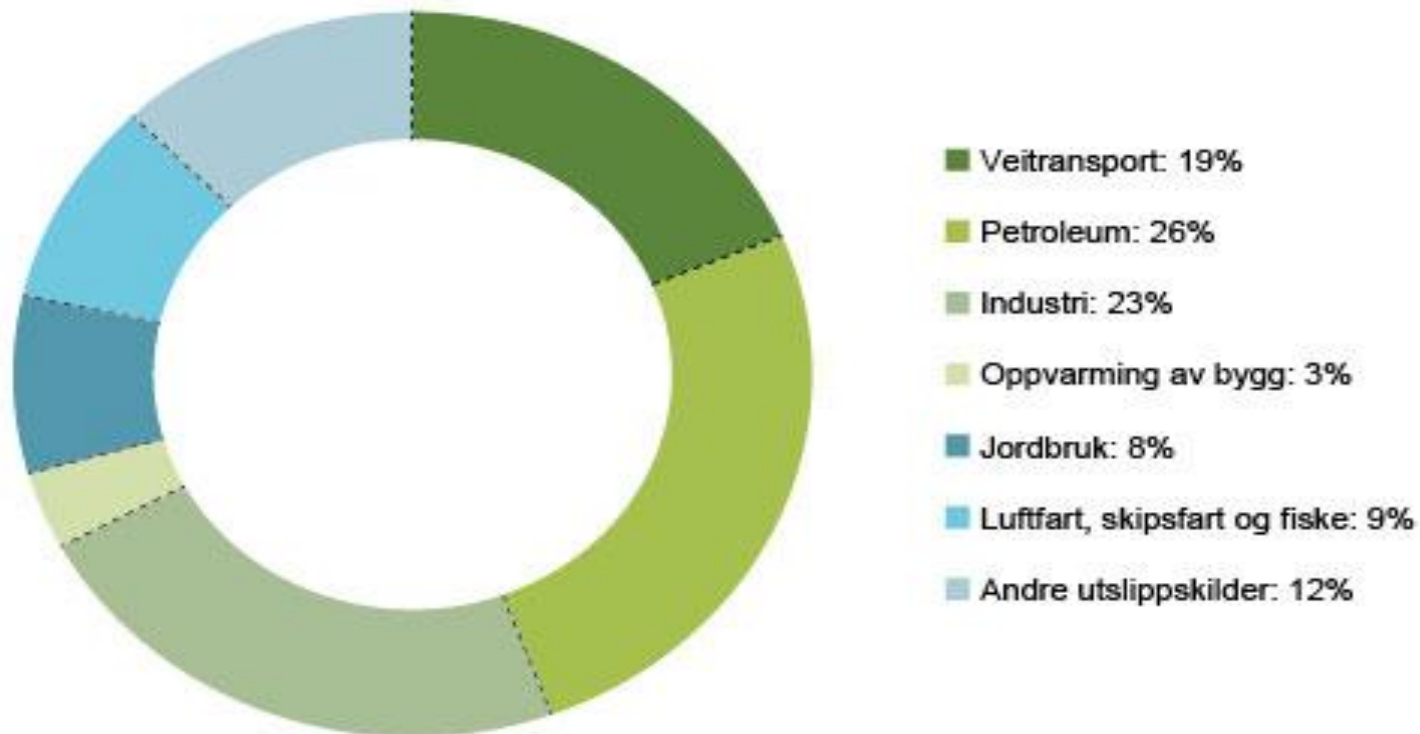

- Innen 2020
 - ✓ kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990
 - ✓ eller «dersom det kan bidra til enighet om en ambisiøs klimaavtale der de store utslippslandene påtar seg konkrete utslippsforpliktelser» → 40 prosent
- Karbonnøytralt:
 - ✓ Innen 2050
 - ✓ eller hvis «del av global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser» → innen 2030

Foto: Marianne Gjørv

Utslipp i Norge i 2010 per kilde

→ Utslipp av klimagasser i 2010 fordelt på kilde
Totalt 53,9 millioner tonn CO₂-ekvivalenter

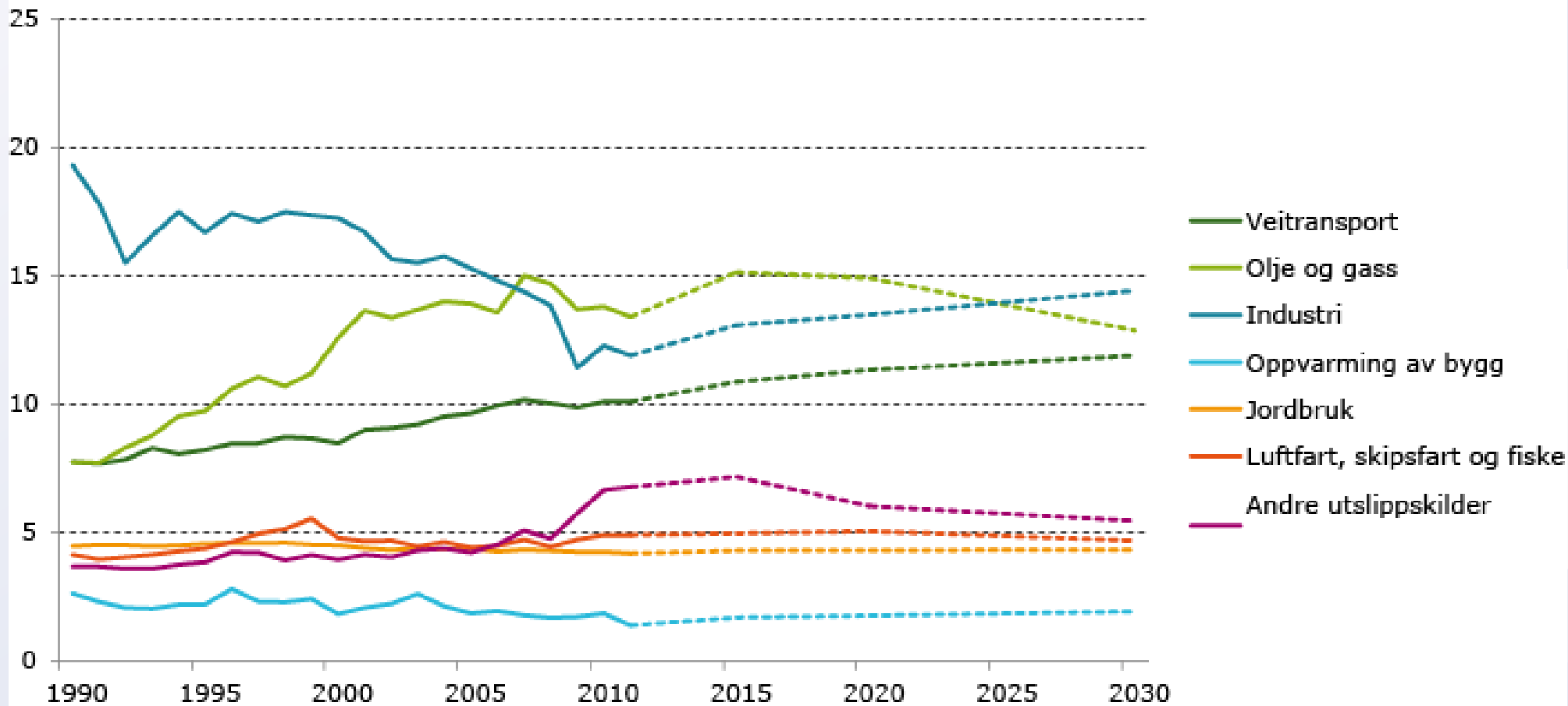

KILDE: Klima- og forurensningsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå, 2012 / miljøstatus.no

Utviklingen i klimagassutslipp i Norge

→ **Utslipp av klimagasser fordelt på kilde fra 1990 til 2011 med framskriving* til 2030**
Foreløpige tall for 2011

MILLIONER TONN CO₂-EKVIVALENTER

*Framskriving fra Klimameldinga 2012

KILDE: Klima- og forurensningsdirektoratet, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet, 2012 / miljøstatus.no

Petroleum

Foto: Marit Hommedal/NTBscanpix

- 26 prosent av utslippene i 2010
- Økt CO₂-avgiften med 200 kr/tonn
- Mål om økt bruk av kraft fra land og styrkede krav til samordnet utredning
- Mål om kraft fra land til Utsirahøyden (sør)

Klima- og teknologisatsing: Fond

Fastlandsindustrien sto for 23 prosent av utslippene i 2010

Nytt fond for klima, fornybar energi og energiomlegging med utgangspunkt i Grunnfondet som forvaltes av Enova

Styrkes med 10 mrd kr i 2013 og ytterligere 5 mrd kroner hvert av årene 2014, 2015 og 2016

➔ 50 mrd kroner i fondskapital i 2016

Foto: Marianne Gjørv

Satsing på kollektivtransport

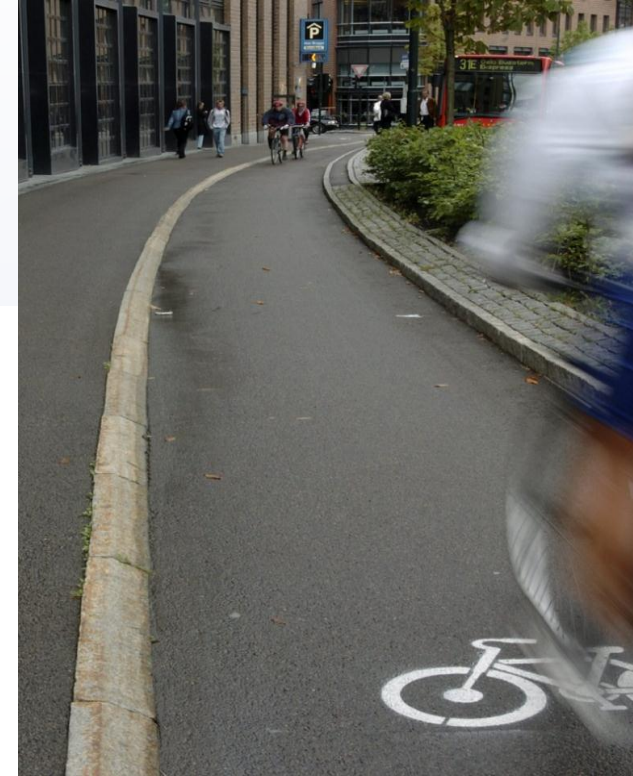
- Veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange
- Kollektivhandlingsplan som oppfølging av NTP
- Øke statens tilskudd til investering og drift av fylkeskommunal kollektivtransport og andre miljøvennlige transportformer

- ✓ gjennom forpliktende avtaler som f.eks. belønningsordningen
- ✓ dokumenterte resultater og innførte trafikkregulerende tiltak gir prioritering

Jernbane og sykkel

- Doble investeringene til sykkel - fra 300 millioner til 600 millioner innen 2017.
- Styrke jernbanens rolle i transportsystemet.
 - Investeringene i jernbanen økes, særlig rundt de største byene.
 - I forbindelse med NTP: framdriftsplan for utbygging av InterCity-forbindelsen, med tidfesting av når ulike strekninger kan ferdigstilles.

Lavutslippskjøretøy, teknologiutvikling, biodrivstoff og parkering

- Mål om at gjennomsnittlig utslipp fra nye personkjøretøy skal være 85 g/km i 2020
- Etablere Transnova som permanent organ, og gradvis øke tilskuddet
- Øke omsetningspåbudet for biodrivstoff forutsatt tilfredsstillende bærekraftskriterier
- Oppfordre kommunene til helhetlig parkeringspolitikk, økt adgang til innkreving parkeringsavgift

Foto: Gisle Haakonsen

Foto: Marianne Gjørv

En klimavennlig byggsektor

Bygg og fjernvarme sto for 5 prosent av utslippene i 2010

Passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020

Forbud mot fyring med fossil olje i husholdninger og til grunnlast i øvrige bygg i 2020

Tilskudd til utskifting av oljefyr i husholdningene

Illustrasjon: Framtidens byer

Arkitekturverkstedet
i Oslo

Copyright 2012

Andre sentrale forslag

**Strategi for økt skogplanting
miljøkriterier**

Uttak av skogsavfall til bioenergi

**Skogplanteforedling, økt plantetetthet, forbud mot
hogst av ungskog, styrke skogvernet**

**Bidra til utvikling av biogass bl.a. fra
husdyrgjødsel og avfall**

Styrke klimaforskingen

Et styrket internasjonalt klimaengasjement

Innsats for å redusere kortlivede klimadrivere, som sot og metan

Trappe opp arbeidet for fornybar energi i utviklingsland

Evaluere skogsatsingen og vurdere å styrke satsingen utover 3 milliarder kroner årlig

Foto: Elisabeth Brinch Sand

DIREKTORATET

Forventninger til klima- og energiplanlegging i kommunene og fylkene

Forurensningsfri framtid

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Bakgrunn

St.meld.nr.34 (2006-2007) *Norsk klimapolitikk: styrke klima- og energiplanlegging i kommunene*

Politisk forventning om klima- og energiplanlegging

Formål:

- kommunene gå foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp
- mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene
- bruke kommunens ulike roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp

Kommunene forvalter viktige virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og oppnå energieffektivisering og –omlegging!

Forurensningsfri framtid

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Lovgrunnlag

Lovgrunnlag for arbeidet med klima- og energiplaner:

- § 3-1 pkt g) i plan- og bygningsloven (pbl)
- Statlig planretningslinje (SPR) i medhold av § 6-2 første ledd i pbl (sept. 2009)
 - Sørge for at det lages klima- og energiplaner og rettlede mht hva de bør inneholde

Illustrasjon: Hole kommune

God hjelp:

Energiutredningsforskriften, kap. 2:

Områdekonsesjonær skal minimum hvert andre år, og i tilknytning til kommuneplanarbeidet, utarbeide, oppdatere og offentliggjøre en energiutredning for hver kommune i konsesjonsområdet.

Hva betyr dette i praksis?

- Kommunene forvalter viktige virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og oppnå energieffektivisering og –omlegging
- Målet for klima- og energiplanlegging er ikke planen i seg selv, men gjennomførte tiltak som gir resultatet i form av redusert energibruk og reduserte klimagassutslipp!
- Planlegging er ikke et dokument, men en prosess.

Balansekunst

I tillegg til de mange ulike lokale og regionale interesser må SPR'n ses i sammenheng med andre statlige retningslinjer og føringer:

- Nasjonale forventninger, rikspolitiske retningslinjer for areal- og transportplanlegging (RPR ATP, 1993), energilovgivning, klimameldinger, rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre, veiledere med mer....

Foto: Morten Nordby, Hamar Arbeiderblad

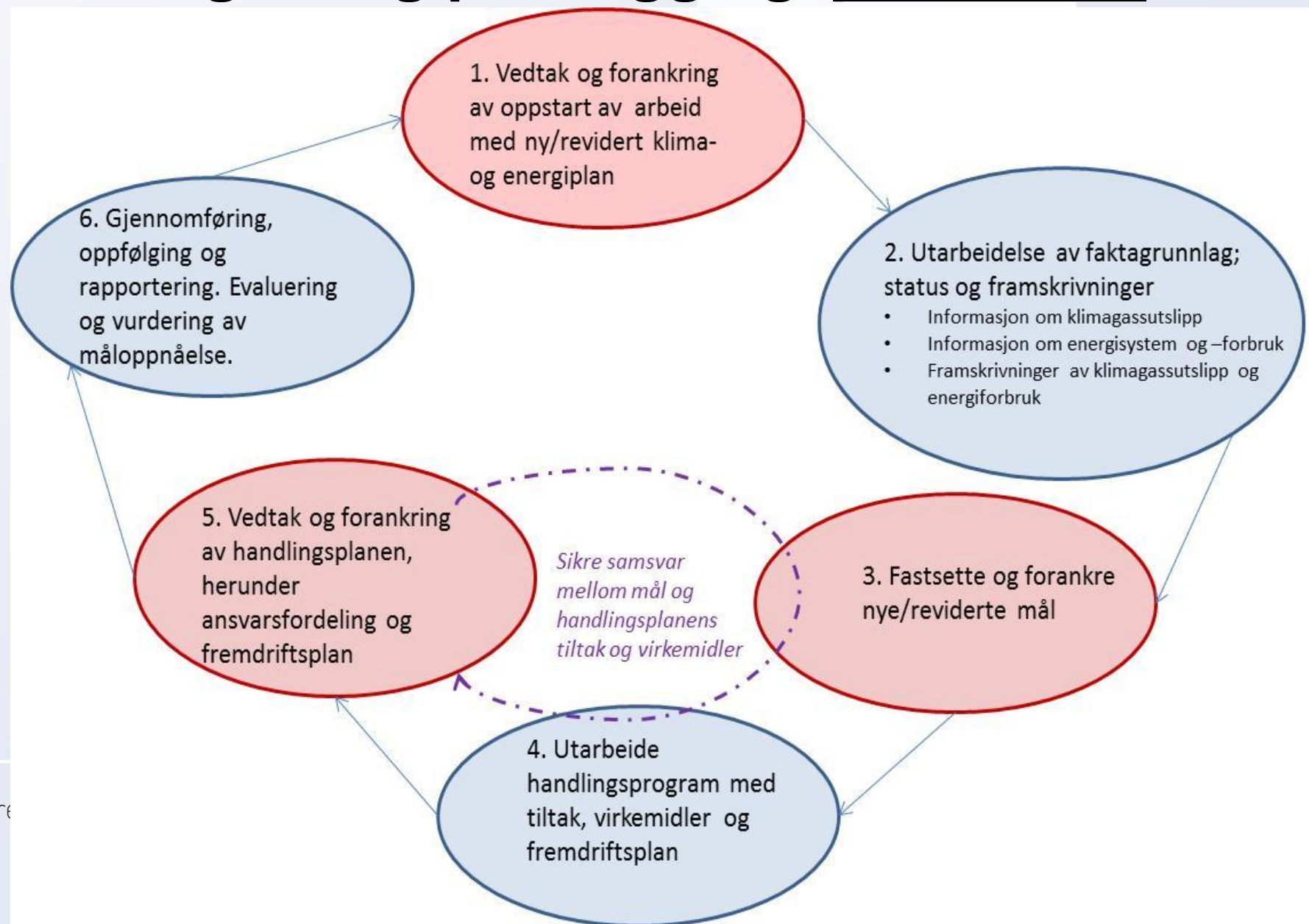
KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

SPR for klima- og energiplanlegging

- a) klimagassutslipp i kommunen fordelt på kilder/sektorer
- b) energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser
- c) fremskrivning av utslippene, forventet etterspørsel etter energi og forventet ny energiproduksjon
- d) mål for utslippsreduksjoner
- e) mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig
- f) tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging
- g) utredning av virkemidler som tenkes benyttet for å nå målsettingene
- h) handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene

Klima- og energiplanleggingsprosess

Prioritere tiltak på områder der kommunen selv har virkemidler eller mulighet for gjennomføring av tiltak

- Energieffektivisering i bygg
- Transport- og arealplanlegging → utbyggingsmønster skaper fremtidens transportbehov
- Avfallsbehandling
- Landbruk
- Innkjøp
- Miljøstyringssystemer
- Klimatilpasning i arealplanleggingen

Samarbeid med nabokommuner, fylkeskommunen, fylkesmannen og statlige etater?

Tidlige avklaringer?

Forurensningsfri framtid

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Til slutt:

- Utfordringen er stor!
- Dere er viktige!
- Beslutninger som tas i dag påvirker i lang tid.

